



**ПЕРШИЙ ЄВРОПЕЙСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ ТА БЕЗПЕРЕРВНОГО
ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

рішенням Вченої ради Першого європейського університету,
від 28 травня 2026 р., протокол № 2

Введено в дію наказом ректора
Першого європейського університету
від 28 травня 2026 р., №27/26-ОД



Олег БОВК

**ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
ЦИКЛУ ВТОРИННОЇ СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ
«АКУШЕРСТВО ТА ГІНЕКОЛОГІЯ»**

Галузь знань:	І «Охорона здоров'я та соціальне забезпечення»
Спеціальність:	Акушерство та гінекологія
Складник освіти:	Післядипломна освіта, вторинна спеціалізація
Цільова група:	Лікарі-хірурги; лікарі-гінекологи дитячого та підліткового віку; лікарі-акушери-гінекологи, які не працювали більше трьох років за цією спеціальністю.
Професійна кваліфікація:	Лікар-акушер-гінеколог
Тривалість підготовки:	6 місяців

Київ – 2026

ПЕРЕДМОВА

Освітню програму циклу вторинної лікарської спеціалізації зі спеціальності «Акушерство та гінекологія» розроблено відповідно до постанови КМУ Про затвердження «Положення про систему безперервного професійного розвитку медичних та фармацевтичних працівників» від 14 липня 2021 року № 725 (зі змінами), наказів МОЗ України: від 22 червня 2021 року № 1254 Про затвердження «Положення про інтернатуру» (зі змінами); від 25 липня 2023 року № 1347 «Про затвердження Переліку циклів спеціалізації та тематичного удосконалення за лікарськими та фармацевтичними (провізорськими) спеціальностями»; від 16 квітня 2025 року № 650 Про затвердження «Порядку проведення атестації працівників сфери охорони здоров'я та внесення змін до деяких наказів МОЗ України» робочою групою у складі:

Керівник робочої групи:

Лесовська С.Г. – к.мед.н., ст.н.с. завідувач кафедри акушерства, гінекології та репродуктивної медицини Першого європейського університету.

Члени робочої групи:

1. Берая Д.Ю. – д.мед.н., доц., професор кафедри акушерства, гінекології та репродуктивної медицини.
2. Попков О.В. - к.мед.н., доц., доцент кафедри акушерства, гінекології та репродуктивної медицини.
3. Зубаренко К.О. - к.мед.н., доц., доцент кафедри акушерства і гінекології.

Рецензії-відгуки зовнішніх стейкхолдерів:

1. Зеленська М.В. – к.мед.н., доц., лікар-акушер-гінеколог вищої категорії ТОВ «Смарт Медікал Центр».

Освітню програму обговорено на спільному засіданні працівників Навчально-наукового інституту післядипломної освіти та безперервного професійного розвитку Першого європейського університету і членів робочої групи (протокол № 1 від 21.05.2026 року) та рекомендовано до подання на розгляд Науково-методичної ради університету.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Освітня програма вторинної спеціалізації «Акушерство та гінекологія» призначена для підготовки лікарів-хірургів, лікарів-гінекологів дитячого та підліткового віку та лікарів-акушерів-гінекологів, які не працювали більше трьох років за цією спеціальністю, і є нормативним документом, у якому визначено зміст навчання на циклі та встановлено вимоги щодо обсягу та рівня професійної підготовки фахівця.

На проходження циклу вторинної спеціалізації з акушерства та гінекології відводиться 936 годин, що складає 31,2 кредиту ECTS (для лікарів-хірургів).

Мета циклу: ознайомити лікарів із найсучаснішими методами діагностики, лікування та профілактики гінекологічних захворювань відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики лікаря-спеціаліста за спеціальністю «Акушерство та гінекологія» та рівня професійної підготовки фахівця.

У програмі викладено сучасні уявлення про характер лікування та профілактику розвитку ускладнень захворювань жіночої сечостатевої системи, визначення тактики надання екстреної медичної допомоги, визначення тактики ведення хворої при гінекологічній патології, здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях, розуміння предметної області та професійної діяльності, здатність до адаптації та дії в новій ситуації, прийняття обґрунтованого рішення.

Навчання проводиться на змішаній основі, офлайн і онлайн, з використанням комп'ютерних технологій у режимі реального часу. Освітній процес циклу вторинної спеціалізації зі спеціальності «Акушерство та гінекологія» поєднує в собі аудиторне та самостійне навчання. Аудиторні заняття передбачають: лекційний курс, семінарські та практичні заняття, семінарські заняття. Організація навчального процесу здійснюється згідно з календарним планом.

Лікарям, які пройшли повний курс навчання на циклі спеціалізації, успішно склали іспит, який включає співбесіду, тестування, практичні навички, атестаційною комісією на визначення знань та практичних навичок присвоюється професійна кваліфікація «Лікар-акушер-гінеколог» та видається сертифікат установленого зразка.

І. ПРОФІЛЬ ПРОГРАМИ

Галузь знань	І «Охорона здоров'я та соціальне забезпечення»
Складник освіти	Післядипломна освіта, вторинна спеціалізація
Спеціальність	Акушерство та гінекологія
Професійна кваліфікація	Лікар-акушер-гінеколог
Освітньо-кваліфікаційний рівень	Цикл вторинної спеціалізації
Передумови вступу	Лікарі-хірурги; лікарі-гінекологи дитячого та підліткового віку; лікарі-акушери-гінекологи, які не працювали більше трьох років за цією спеціальністю.
Форма проходження вторинної спеціалізації	Очна та дистанційна з використанням комп'ютерних технологій у режимі реального часу
Мова (и)	Українська
Обсяг програми	6 місяців, 936 годин (31,2 кредиту ЄКТС) освітньої програми
Академічні права лікаря-спеціаліста	Безперервний професійний розвиток. Можлива подальша підготовка на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти. Здобуття додаткових кваліфікацій та лікарських спеціалізацій (вторинних) в системі освіти дорослих. Робочі місця у закладах охорони здоров'я, самостійне працевлаштування.
Моніторинг та оцінювання	Заходи з оцінювання складаються з поточного, проміжного та підсумкового оцінювання (атестація) та здійснюються відповідно до наказу МОЗ України від 22 червня 2021 року № 1254 «Про затвердження Положення про інтернатуру» (зі змінами).

II. СТРУКТУРА ПРОГРАМИ ТА НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН

Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Тривалість навчання – 6 місяців (936 навчальних годин / 31.2 кредиту ЄКТС). З них:

лекцій: 208 годин;

семінарських занять: 172 години;

практичних занять: 96 годин;

самостійна робота: 460 годин;

атестація: 6 годин.

Код	Назва розділу	Кількість навчальних годин				
		Лекції	Семінари	Практичні	Самостійна робота	Разом
Основна дисципліна						
1	Загальні медичні знання та навички					
	1.1. Організація служби акушерсько-гінекологічної допомоги. Соціальна гігієна.	4	2	2	10	18
	1.2. Методи обстеження в акушерстві і гінекології	6	4	6	16	32
	1.3. Знеболення в акушерстві та гінекології	8	6	6	18	38
	1.4. Питання медичної етики та деонтології в акушерстві та гінекології	4	4	4	12	24
2	Акушерство та гінекологія					
	2.1. Антенатальна охорона плода і перинатальна патологія	12	10	6	28	56
	2.2. Патологічне і оперативне акушерство	16	16	10	42	84
	2.3. Кровотеча в акушерстві. Шок і термінальні стани в акушерстві та гінекології	12	12	6	28	58
	2.4. Екстрагенітальні захворювання в акушерстві та гінекології	10	10	4	22	46
	2.5. Травматизм в акушерстві та гінекології	8	8	6	20	42
	2.6. Гестози	12	8	4	24	48
	2.7. Ендокринологія в акушерстві та гінекології	8	6	6	18	38
	2.8. Запальні захворювання та септична інфекція в акушерстві та гінекології	16	12	2	28	58

	2.9. Гінекологія дитячого віку	8	8	2	18	36
	2.10. Гінекологія підліткового віку	12	8	4	24	48
	2.11. Запальні захворювання та септична інфекція в акушерстві та гінекології	10	8	4	22	44
	2.12. Оперативна гінекологія	14	10	2	36	62
	2.13. Передракові захворювання. Пухлини жіночих статевих органів і молочних залоз	10	8	4	24	46
	2.14. Ендометріоз	8	6	2	16	32
	2.15. Безпліддя	8	6	2	18	34
3	Планування сім'ї та репродуктивне здоров'я	12	10	6	28	56
	Агестація		6			6
	Всього з основної дисципліни	194	164	84	442	884
Додаткові програми						
1	Особливо небезпечні інфекції. Проблеми СНІДу та вірусних гепатитів. Туберкульоз. Імунопрофілактика.	6	4	4	6	20
2	Організація невідкладної медичної допомоги населенню при надзвичайних ситуаціях	4	2	4	6	16
3	Менеджмент в охороні здоров'я. Медичне право. Протидія насильству в сім'ї. Медична інформатика	4	2	4	6	16
	Всього	14	8	12	18	52
Разом		208	172	96	460	936

III. ПЕРЕЛІК ОBOB'ЯЗKOBИX КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати спеціалізовані задачі і проблеми у професійній діяльності в галузі охорони здоров'я, застосовуючи теоретичні знання, практичні навички та вміння з метою надання фахової високоякісної медичної допомоги за спеціальністю І2 Медицина на рівні лікаря-спеціаліста
Загальні компетентності (ЗК)	<p>ЗК 1. Знання основ законодавства України про охорону здоров'я та їх застосування у щоденній практиці.</p> <p>ЗК 2. Здатність до абстрактного мислення, пошуку, аналізу, синтезу, опрацювання інформації, зокрема з різних джерел та у взаємозв'язку зі своєю сферою діяльності.</p> <p>ЗК 3. Спроможність до самооцінки власних досягнень та підвищення їх рівня.</p> <p>ЗК 4. Спроможність усно і письмово спілкуватися державною мовою при заповненні медичної документації та спілкуванні з пацієнтами.</p> <p>ЗК 5. Вміння використовувати інформаційно-комунікаційні технології, володіння навичками роботи з комп'ютерною технікою.</p>

	<p>ЗК 6. Спроможність до критичного мислення, аналізу та вирішення ситуативних проблем в медичній практиці.</p> <p>ЗК 7. Дотримання деонтологічних норм у професійній діяльності (належна професійна поведінка).</p> <p>ЗК 8. Здатність до адаптації та автономних дій в новій ситуації.</p> <p>ЗК 9. Вміння визнавати власні помилки та запобігати, мінімізувати негативні наслідки.</p> <p>ЗК 10. Спроможність до роботи у команді, зокрема у міждисциплінарній та інтернаціональній.</p> <p>ЗК 11. Спроможність до організації правового забезпечення та менеджменту професійної діяльності.</p> <p>ЗК 12. Здатність виконувати професійні обов'язки в умовах численних конкуруючих вимог.</p> <p>ЗК 13. Спроможність реалізувати систему знань і практичних умінь щодо забезпечення здорового способу та безпеки власного життя і пацієнтів.</p> <p>ЗК 14. Демонстрування соціальної активності та відповідальної громадянської позиції у лікарській діяльності.</p> <p>ЗК 15. Спроможність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані.</p> <p>ЗК 16. Спроможність інтерпретувати результати лабораторних та інструментальних досліджень.</p> <p>ЗК 17. Спроможність діагностувати: визначати попередній, клінічний, заключний, супутній діагноз, невідкладні стани.</p> <p>ЗК 18. Спроможність до визначення тактики, методів лікування та надання екстреної та невідкладної медичної допомоги за міжнародними протоколами.</p> <p>ЗК 19. Знання показань, протипоказань, побічних дій і лікарських взаємодій препаратів, які використовуються в лікарській практиці.</p>
<p>Професійні компетентності (ПК)</p>	<p>ПК 1. Вміння проводити збір анамнезу пацієнта та сім'ї, включаючи соціальні питання, проводити точний клінічний огляд та оцінку життєво важливих показників, внутрішніх та зовнішніх статевих органів та живота та адекватно інтерпретувати результати.</p> <p>ПК 2. Вміння діагностувати, оцінювати, досліджувати, контролювати та інтерпретувати дані з урахуванням найпоширеніших акушерських та гінекологічних станів.</p> <p>ПК 3. Вміння проводити та призначати своєчасні та відповідні дослідження, а також інтерпретувати їх щодо клінічних даних для формування диференціального діагнозу.</p> <p>ПК 4. Вміння розпізнавати та сортувати пацієнтів з невідкладними станами та розпочинати адекватне лікування, включаючи пацієнтів із сепсисом, з післяпологовими ускладненнями та пацієнтів, які потребують реанімації.</p> <p>ПК 5. Вміння підтримувати ефективну комунікацію з пацієнтами та родичами, відповідно до принципів</p>

	<p>спільного прийняття рішень та усвідомленої згоди, точно документувати це спілкування та виконувати командну роботу з ефективним спілкуванням у рамках медичної групи.</p> <p>ПК 6. Вміння забезпечити периопераційну допомогу, визначити показання та протипоказання до операцій, ризику операцій, показання до переливання крові, вміння визначити післяопераційні ускладнення та показання до реанімації.</p> <p>ПК 7. Вміння визначити, як гінекологічні захворювання впливають на статеву функцію, оцінити статеву функцію та можливий негативний сексуальний досвід, вміння визначити наслідки сексуального насильства на гінекологічну патологію та поведінку.</p> <p>ПК 8. Вміння діагностувати ранню вагітність, її локалізацію, життєздатність ембріона, ускладнення, забезпечити основні терапевтичні втручання, показання до додаткових обстежень.</p> <p>ПК 9. Вміння визначати план та тактику ведення фізіологічної вагітності, фізіологічних пологів та післяпологового періоду шляхом прийняття обґрунтованого рішення за чинними клінічними протоколами і настановами.</p> <p>ПК 10. Вміння проводити оцінку загального стану новонародженої дитини шляхом прийняття обґрунтованого рішення за чинними клінічними протоколами і настановами, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.</p> <p>ПК 11. Вміння встановлювати остаточний клінічний діагноз шляхом прийняття обґрунтованого рішення та логічного аналізу отриманих суб'єктивних і об'єктивних даних клінічного, додаткових обстежень, проведення диференційної діагностики, відповідно до чинних клінічних протоколів і настанов.</p> <p>ПК 12. Вміння діагностувати ускладнення вагітності, визначати план та тактику ведення пацієток, показання до розродження за медичними показаннями шляхом прийняття обґрунтованого рішення відповідно до чинних клінічних протоколів і настанов.</p> <p>ПК 13. Вміння діагностувати пологи, визначати план та тактику ведення неускладнених пологів відповідно до чинних клінічних протоколів і настанов.</p> <p>ПК 14. Вміння надавати допомогу при ускладнених пологах (передчасні пологи, оперативні пологи, при багатоплідній вагітності та в тазовому передлежанні) відповідно до чинних клінічних протоколів і настанов.</p> <p>ПК 15. Вміння провести діагностику дистресу плода в пологах, визначити тактику ведення пологів відповідно до чинних клінічних протоколів і настанов.</p> <p>ПК 16. Вміння визначити показання та провести плановий, повторний та екстрений кесарів розтин відповідно до чинних клінічних протоколів і настанов.</p>
--	--

	<p>ПК 17. Вміння діагностувати та надати консервативну і оперативну допомогу при кровотечі у третьому періоді пологів, ранній і пізній післяпологовій кровотечі відповідно до чинних клінічних протоколів і настанов.</p> <p>ПК 18. Вміння діагностувати та надати оперативну допомогу при травмах пологових шляхів відповідно до чинних клінічних протоколів і настанов.</p> <p>ПК 19. Вміння діагностувати, визначити показання до конкретного лікування, беручи до уваги всі варіанти лікування патології зовнішніх статевих органів, внутрішньоматкової патології та патології матки і придатків.</p> <p>ПК 20. Вміння визначити показання до конкретного лікування, консультуватись щодо лікування та забезпечити консервативне лікування поширеної гінекологічної патології.</p> <p>ПК 21. Вміння провести консультування щодо контрацепції у здорової дорослої людини та у пацієнтки з проблемою здоров'я або супутнім захворюванням.</p> <p>ПК 22. Вміння діагностувати порушення менструального циклу (первинна аменорея, вторинна аменорея, олігоменорея) та виявляти причини їх виникнення, визначити показання до конкретного лікування, беручи до уваги всі варіанти лікування.</p> <p>ПК 23. Вміння ідентифікувати урогінекологічні проблеми і дисфункцію тазового дна, визначати показання до конкретного лікування, беручи до уваги всі варіанти лікування, а також забезпечити лікування з урахуванням певних навичок (хірургічне лікування).</p> <p>ПК 24. Вміння діагностувати передракові гінекологічні стани з проведенням цервікального скринінгу, кольпоскопії з біопсією, обговорити всі варіанти лікування, визначити показання до конкретного лікування.</p> <p>ПК 25. Вміння ідентифікувати проблему; визначити обсяг діагностичних заходів при підозрі на гестаційну трофобластичну хворобу, карциному яєчників, карциному шийки матки, злоякісні або передракові стани ендометрію, рецидив або прогресування гінекологічних онкологічних станів.</p> <p>ПК 26. Вміння визначити показання до конкретного лікування, провести консультування щодо лікування, а також забезпечити лікування захворювань, що передаються статевим шляхом у жінок.</p>
<p>Програмні результати навчання (ПРН)</p>	<p>ПРН 1. Володіти державною мовою та застосовувати її під час виконання службових обов'язків відповідно до Закону.</p> <p>ПРН 2. Знати чинне законодавство про охорону здоров'я та нормативні документи, що регламентують діяльність органів управління та закладів охорони здоров'я, основи права в медицині, організацію акушерсько-гінекологічної допомоги.</p> <p>ПРН 3. Знати права, обов'язки та відповідальність лікаря-акушера-гінеколога.</p>

	<p>ПРН 4. Знати показники діяльності акушерсько-гінекологічних закладів та відділень; роботу лікарсько-консультативної та медико-соціальної експертної комісії.</p> <p>ПРН 5. Знати топографічну анатомію, нормальну і патологічну фізіологію організму жінки.</p> <p>ПРН 6. Знати сучасну класифікацію гінекологічних захворювань.</p> <p>ПРН 7. Знати фізіологію та патологію вагітності, пологів і післяпологового періоду.</p> <p>ПРН 8. Знати основи кровотворення та гемостазу, водно-електролітного обміну і кислотно-основної рівноваги крові, імунології та фармакології.</p> <p>ПРН 9. Володіти загальними і спеціальними методами обстеження, які застосовуються в акушерстві і гінекології.</p> <p>ПРН 10. Володіти сучасними методами профілактики, діагностики, лікування, реабілітації та диспансеризації акушерсько-гінекологічних захворювань, запобігання небажаної вагітності.</p> <p>ПРН 11. Володіти сучасними методами проведення пологів.</p> <p>ПРН 12. Вміти проводити профілактику невиношування і переносування вагітності, реанімацію, інтенсивну терапію новонароджених.</p> <p>ПРН 13. Володіти сучасними методиками виконання акушерських та ургентних гінекологічних операцій і маніпуляцій, а також реанімації.</p> <p>ПРН 14. Знати принципи передопераційної підготовки хворих і післяопераційного спостереження за ними.</p> <p>ПРН 15. Вміти виявляти, діагностувати, лікувати ускладнення вагітності та проводити післяпологову реабілітацію.</p> <p>ПРН 16. Дотримуватися правил асептики та антисептики .</p> <p>ПРН 17. Володіти основами фармакотерапевтичних методів, що застосовуються в акушерстві і гінекології.</p> <p>ПРН 18. Вміти проводити профілактику і своєчасну діагностику злоякісних новоутворень.</p> <p>ПРН 19. Знати клініку, причини виникнення, діагностику, методи лікування інфекційних захворювань та «гострого живота» в гінекології, синдрому набутого імунodefіциту (СНІД), венеричних захворювань.</p> <p>ПРН 20. Знати основи ендокринології, урології, хірургії, онкогінекології.</p> <p>ПРН 21. Знати основні методи фізіотерапії та лікувальної фізкультури, що застосовуються в акушерстві і гінекології.</p> <p>ПРН 22. Вміти правильно оформляти медичну документацію.</p> <p>ПРН 23. Вміти опрацьовувати сучасну літературу зі спеціальності.</p>
--	--

IV. ЗАХОДИ З ОЦІНЮВАННЯ

Поточний контроль знань лікаря-слухача здійснюється під час проведення практичних і семінарських занять.

Підсумковий контроль (атестація):

Атестація на визначення знань і практичних навичок з присвоєнням відповідно професійної кваліфікації підлягають особи, що пройшли цикл спеціалізації.

Склад атестаційної комісії, яка проводить атестацію, формується наказом ректора Університету.

До атестації допускаються слухачі які повністю виконали програму підготовки. Допуск до проведення атестації оформлюється наказом ректора Університету.

Атестація лікарів включає:

- тестування електронне
- перевірка практичної підготовки;
- співбесіда.

Оцінка з атестації враховує результати всіх трьох етапів підсумкового контролю. За результатами атестації атестаційна комісія приймає такі рішення: присвоїти або відмовити у присвоєнні відповідної професійної кваліфікації.

За позитивними результатами атестації на підставі рішення атестаційної комісії лікарям видається сертифікат встановленого зразка.

V. ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Сайдакова Н. О. Основні показники урологічної допомоги в Україні за 2014-2015 роки : відомче видання / Міністерство охорони здоров'я України, ДУ «Інститут урології АМНУ», Центр медичної статистики ; уклад. Н. О. Сайдакова, Л. М. Старцева, Н. Г. Кравчук. - К. : Поліум, 2016. - 205 с.
2. Академічні лекції з акушерства та гінекології / За ред. акад. Ю.Г. Антипкіна. – К.: ТОВ «КРІЕЙТІВ МЕДІА», 2021. – 424 с.
3. Акушерство та гінекологія: у 4 томах. / В.М. Запорожан, В.К. Чайка, Л.Б. Маркін та ін.; за ред. В.М. Запорожана. – 2-е вид., випр. – К.: ВСВ «Медицина», 2017. – 1032с.
4. Акушерство: підручник / Пирогова В.І., Булавенко О.В., Вдовиченко Ю.П. за ред. Пирогової В.І. – Вінниця: Нова книга, 2021. – 472 с.
5. Акушерство і гінекологія: у 2-х кн. Книга 1. Акушерство. Підручник (ВНЗ III-IV рівнів акредитації/За ред. В.І.Грищенка, М.О. Щербіни. – 2-е вид., виправлене. 2017. – 376 с. Акушерство і гінекологія: у 2-х кн. Книга 2. Гінекологія. Підручник (ВНЗ III-IV рівнів акредитації/За ред. В.І.Грищенка, М.О.Щербіни – 2-е вид., виправлене. 2017. – 376 с.
6. Внутрішньочеревні кровотечі в гінекології: монографія / І.З. Гладчук, О.Я. Назаренко, Р.О. Ткаченко. – Одеса: Одеський медуніверситет, 2021. – 111 с.

7. Запорожан В.М., Грубнік В.В., Грубнік Ю.В, Малиновський А.В. та ін.; Ендоскопічна хірургія. Навчальний посібник/ за редакцією В.М. Запорожана, В.В. Грубніка – К.: ВСВ «Медицина», 2019. – 592 с.
8. Запорожан В.М., Тарабрін О.О. Симуляційна медицина. Досвід. Здобуття. Перспективи. Практичний poradник. Суми: ПФ Видавництво«Університетська книга», 2018. – 240 с.
9. Магован Б.А. Клінічне акушерство та гінекологія: 4-е видання / Б.А. Магован, Ф. Оуен, Е. Томпсон. – К.: ВСВ «Медицина», 2021. – 454 с.
10. Навчальний посібник з акушерства/за ред. І.Б.Венцківської, В.П. Лакатоша, В.М.Куша.- К., 2018. – РА Гармонія – 210 с.
11. Comprehensiv Gynecology-8th Ed. /D.M.Hershenson, G.M.Lentz, F.A.Valeaetal. Elsevier. 2021- - 881 p.
12. Oxford Textbook of Obstetricsand Gynecology /Ed.by S. Arulkumaran, W.Ledger, L.Denny, S. Doumouchsis. – Oxford University Press, 2020- 928 p.
13. Williams Obstetrics, 26thEd.-/ F.G. Cunningham, K.G.Leveno, J.S., Dasheetal. - 2022. McGrowHill/Medical – 1328 p.
14. Canosa, S., Nuzzo, A. M. (Eds.). (2025). Obstetrics and Gynecology Medicine: From Bench to Bedside (ISBN 978-3-7258-4395-4). MDPI.
15. Meriwether, K. V., England, J., & Hurley, K. F. (2025). Obstetrics & Gynecology Morning Report: Beyond the Pearls (1st ed.) & OSCE and Clinical Skills Handbook (2nd ed.). (New & notable textbooks for clinical skills and case-based learning) .
16. Smith, R. P. (Ed.). (2025). Netter’s Obstetrics and Gynecology (4th ed.). Elsevier.
17. Паламарчук, О. О., та ін. (2023). Акушерство з оцінкою результатів досліджень: навчальний посібник. Харків: Національний фармацевтичний університет.
18. Sexual Medicine for Obstetrician-Gynecologists: An Issue of Obstetrics and Gynecology Clinics (2024). The Clinics: Internal Medicine, Vol. 51-2.

Інформаційні ресурси

1. <http://medstandart.net>
2. <http://www.uroweb.org>
3. <https://www.uruweb.org/guidelines>
4. <https://www.auanet.org>
5. <https://www.bui.ac.uk>
6. <https://www.bjui.org>
7. <https://www.baus.org.uk>
8. <https://www.urologiya.com.ua>